1.2. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

РЕЄСТР ПСИХОЛОГІВ, ЯКІ ЗАЛУЧАЮТЬСЯ ДО КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ ЗА УЧАСТЮ МАЛОЛІТНІХ, НЕПОВНОЛІТНІХ ОСІБ ЧЕРЕЗ РЕГІОНАЛЬНІ ЦЕНТРИ З НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ВТОРИННОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ[1]

Міністерство юстиції України, Міністерство внутрішніх справ України, Офіс Генерального прокурора

Реферат. Спільним наказом Міністерства юстиції України, Міністерства внутрішніх справ України та Офісу Генерального прокурора від 07.02.2023 № 493/5/67/32 запроваджено пілотний проєкт щодо залучення психологів до кримінальних проваджень за участю малолітніх і неповнолітніх осіб через регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги. У матеріалі розкрито правову природу Реєстру психологів як бази даних, яку формує та веде Координаційний центр з надання правової допомоги; до неї включають осіб, що успішно пройшли конкурс з відбору психологів, порядок проведення якого встановлює Мін'юст за погодженням з МВС. Детально описано механізм залучення: слідчий, дізнавач, прокурор, слідчий суддя або суд надсилають до регіонального центру запит за формою додатка 1 до Порядку, уповноважена особа центру протягом одного робочого дня визначає психолога з Реєстру, видає йому доручення й повідомляє ініціатора, а якщо залучити психолога неможливо, у той самий строк інформує про це. Залучення відбувається в порядку, встановленому КПК України, допускається повторний запит щодо іншого психолога, а психолог упродовж п'яти робочих днів подає звіт про участь у слідчих (розшукових) і процесуальних діях за формою додатка 2. Створення Реєстру передбачено Планом заходів з реалізації Національної стратегії реформування системи юстиції щодо дітей на період до 2023 року; його мета полягає в захисті прав і найкращих інтересів дітей, які стали свідками чи жертвами злочинів або самі вчинили правопорушення. Психолога залучають на запит слідчого чи прокурора, ювенального поліцейського, слідчого судді або суду. Пілотний проєкт першочергово впроваджують у Дніпропетровській, Житомирській, Івано-Франківській, Київській, Львівській, Одеській, Чернігівській областях і в місті Києві за участю ГО «Всеукраїнський громадський центр "Волонтер"», міжвідомчих органів і за сприяння ЮНІСЕФ. Наведено бланки запиту та звіту психолога, а також досвід проходження конкурсного відбору судовим експертом-психологом О. А. Назаровим (онлайн-курс, тренінг обсягом близько 20 академічних годин, співбесіда, укладення угоди). Матеріал корисний слідчим, прокурорам, суддям, адвокатам і психологам, які працюють з дітьми в кримінальному процесі.

Ключові слова: реєстр психологів, допит дитини, опитування дитини, кримінальне провадження, малолітні та неповнолітні особи, безоплатна вторинна правова допомога, Координаційний центр з надання правової допомоги, пілотний проєкт, юстиція щодо дітей, захист прав дитини.

Register of Psychologists Engaged in Criminal Proceedings Involving Young Children and Minors Through Regional Centres for Free Secondary Legal Aid

Ministerstvo yustytsii Ukrainy, Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy, Ofis Heneralnoho prokurora.

Abstract. Ukrainian criminal procedure provides for the participation of a psychologist when children are questioned or interviewed, which requires a transparent mechanism for engaging qualified specialists. This material reviews the joint order of the Ministry of Justice of Ukraine, the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the Office of the Prosecutor General of 7 February 2023 No. 493/5/67/32, which launched a pilot project for engaging psychologists in criminal proceedings involving young children and minors through regional centres for free secondary legal aid. It outlines the Register of Psychologists maintained by the Coordination Centre for Legal Aid Provision, admission through a competitive selection set by the Ministry of Justice in agreement with the Ministry of Internal Affairs, and the engagement mechanism: an investigator, inquirer, prosecutor, investigating judge or court submits a standard request (Annex 1); within one working day the regional centre assigns a psychologist or reports that none is available; the psychologist files a report on participation in investigative and procedural actions within five working days (Annex 2). The Register implements the action plan of the national strategy for reforming justice for children until 2023 and aims to protect the rights and best interests of child witnesses, victims and offenders. The pilot covers the Dnipropetrovsk, Zhytomyr, Ivano-Frankivsk, Kyiv, Lviv, Odesa and Chernihiv regions and the city of Kyiv, with UNICEF support. Request and report forms are provided, together with the experience of a forensic psychologist who passed the selection (online course, about 20 academic hours of training, interview, service agreement). The material is relevant to investigators, prosecutors, judges, defence lawyers and child psychologists.

Keywords: register of psychologists, child interviewing, criminal proceedings, young children and minors, free secondary legal aid, Coordination Centre for Legal Aid Provision, pilot project, justice for children, rights of the child.

Першоджерело: *Про запровадження та реалізацію пілотного проєкту щодо залучення психологів до кримінальних проваджень за участю малолітніх, неповнолітніх осіб через регіональні центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги : наказ М-ва юстиції України, М-ва внутр. справ України, Офісу Генер. прокурора від 07.02.2023 № 493/5/67/32.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 29.04.2023.*

References

1. Ministerstvo yustytsii Ukrainy, Ministerstvo vnutrishnikh sprav Ukrainy, Ofis Heneralnoho prokurora. Reiestr psykholohiv, yaki zaluchaiutsia do kryminalnykh provadzhen za uchastiu malolitnikh, nepovnolitnikh osib cherez rehionalni tsentry z nadannia bezoplatnoi vtorynnoi pravovoi dopomohy [Register of Psychologists Engaged in Criminal Proceedings Involving Young Children and Minors Through Regional Centres for Free Secondary Legal Aid] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2023. Vol. 8, No. 2 (44). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/8863-reestr-psikhologiv-yaki-zaluchayutsya-do-kriminalnikh-provadzhen-za-uchastyu-malolitnikh-nepovnolitnikh-osib-cherez-regionalni-tsentri-z-nadannya-bezoplatnoji-vtorinnoji-pravovoji-dopomogi (onovlena versiia vid 01.05.2023). [in Ukrainian].

2. Pro zaprovadzhennia ta realizatsiiu pilotnoho proiektu shchodo zaluchennia psykholohiv do kryminalnykh provadzhen za uchastiu malolitnikh, nepovnolitnikh osib cherez rehionalni tsentry z nadannia bezoplatnoi vtorynnoi pravovoi dopomohy [On the Introduction and Implementation of a Pilot Project on Involving Psychologists in Criminal Proceedings with Young and Minor Persons Through Regional Centres for Free Secondary Legal Aid] : nakaz M-va yustytsii Ukrainy, M-va vnutr. sprav Ukrainy, Ofisu Hener. prokurora vid 07.02.2023 № 493/5/67/32. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-23#Text (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].